УДК 661

І.В. ЄМЧЕНКО

Львівський торговельно-економічний університет

ІДЕНТИФІКАЦІЯ ЕЛЕКТРОІНСТРУМЕНТІВ ПОБУТОВОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

I. YEMCHENKO

Lviv university of Trade and Economics

IDENTIFICATION OF ELECTRICAL TOOLS FOR HOUSEHOLD PURPOSES

<https://doi.org/10.36910/6775-2310-5283-2022-15-5>

Мета. Визначення класифікаційних ознак та чинників, що впливають на ефективність проведення митних формальностей, зокрема процедури прийняття класифікаційного рішення і визначення критеріїв ідентифікації під час митного оформлення електроінструментів, як складової імпоротної операції між суб'єктами господарювання.

Виявлення чинників, які впливають на потенційні ризики під час митного оформлення електроінструментів побутового призначення.

Методика. Під час проведення теоретичних досліджень застосовували методи, які засновані на системному аналізі статистичних баз даних. Результати роботи отримували, застосовуючи методи аналізу та синтезу інформації, абстрагування та групування.

Результати. Проаналізовані чинники, що формують попит та асортимент електроінструментів в Україні. Представлені ТОП-5 кращих фірм 2020 року, в які увійшли німецькі, американські та японські бренди. Визначено основні чинники, які забезпечують просування електроінструментів на ринку. Показані найрозповсюджені торговельні марки електроінструментів на ринку України, зокрема ті, якими користуються у побуті споживачі. Обґрунтовано роль класифікації та представлені класифікаційні ознаки для митної ідентифікації електроінструментів. Наведені результати моніторингу ринку електроінструментів та основні чинники, які впливають на обсяги продажу.

Представлені дані практичної діяльності Департаменту митних інформаційних технологій та митної статистики Державної митної служби України щодо об'єкту дослідження та митного оформлення за митною декларацією форми МД2. Представлені достатні для митної ідентифікації дані 31 графи митної декларації щодо опису об'єктів досліджень у митній декларації форми МД2.

Проведено статистичний аналіз товарної структури експортно-імпортних операцій із товарною позицією 8467 за 2016-2020 роки у розрізі товарних позицій Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності. Проаналізовані показники зовнішньої торгівлі України на прикладі електродрилі (код за УКТЗЕД 8467219900) в розрізі товарної позиції 8467 відповідно даних митної статистики

Державної митної служби України за 2020 рік. Здійснено порівняння даних структури імпорту за 2021 рік за місяцями. Визначено, що найвищі показники імпорту електроінструментів спостерігається у листопаді та грудні місяці, що пояснюється зростанням обсягу будівельних робіт в цей період.

Наукова новизна отриманих результатів висвітлена у представленому широкому спектрі багатофункціональності, систематизації класифікаційних ознак електроінструментів зокрема й побутового призначення та аналізі критеріїв ідентифікації в митних цілях.

Показана роль декларування класифікаційних ознак достатніх для ідентифікації об'єктів імпортової операції під час митного оформлення.

Практична значимість може визначатися в окресленні потенційних ризиків під час здійснення митних формальностей, зокрема митного оформлення імпортованих електроінструментів. Проаналізована структура товарообігу в розрізі експортно-імпортованих операцій із електроінструментами. Визначені достатні критерії для ідентифікації в митних цілях електроінструментів побутового призначення.

Ключові слова: електроінструменти, класифікація, ідентифікація, декларування, митне оформлення, митні формальності.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Здійснення будь-якої зовнішньоторговельної операції неможливо без проведення митних формальностей (митного оформлення та митного контролю). У свою чергу, митне оформлення передбачає декілька складових, зокрема декларування. Декларування товарів – об'єктів зовнішньоекономічних операцій пов'язане із встановленням коду за УКТЗЕД за чіткими класифікаційними ознаками, які дозволяють однозначно ідентифікувати товар в митних цілях. Як відомо, забезпечення економічної безпеки є неможливим без відповідної ідентифікації та класифікації [1].

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Як свідчить світовий досвід, успіх будь-якої зовнішньоторговельної трансакції залежить від багатьох чинників, зокрема від правильності класифікації та адекватності застосування критеріїв ідентифікації. Класифікація та ідентифікація, зокрема в митних цілях, непродуктивних товарів технічно-складної групи, є одним з важливих завдань у галузі митного оформлення. Питання дослідження чинників класифікації та критеріїв ідентифікації та їх впливу на результати митного оформлення розглядалися у наукових роботах в різні часи такими науковцями, як Полікарпов І.С., Закусілов А.П., Сапожник Д.І., Передрій О.І., Омельченко Н.В., Осіпенко Н.І., Коломієць Т.М., Бережнюк І.Г.

Митні реформи, що відбуваються відповідно до євроінтеграційних процесів України до Європейського Союзу, спрямовані на мінімізацію потенційно можливих ризиків під час класифікації, зокрема у зазначених даних у 31 графі митної декларації та забезпечення надійних засобів ідентифікації об'єктів митного оформлення. Ідентифікація завжди передусе класифікації, і від її проведення залежить прийняття класифікаційного рішення. Разом з тим, зміни в бік розширення асортименту товарних груп електроінструментів, свідчать про ускладнення питання ідентифікації та вказують на актуальність теми статті і спрямовують до наступних досліджень у цій сфері.

Цілі статті. Важливим є теоретичний аналіз питань класифікації та ідентифікації, зокрема в митних цілях об'єктів митного оформлення імпорتنих операцій, пошук критеріїв ідентифікації, достатніх для митних формальностей.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження були імпорتنі електроінструменти побутового призначення різні за функціональним призначенням та документи, що подаються разом із митною декларацією під час митного оформлення зовнішньоторговельних операцій.

Методи дослідження. У статті використовувались методи на основі системного аналізу статистичних та інформаційних баз даних. Для одержання результатів роботи використовували методи аналізу та синтезу інформації, абстрагування та групування.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Як відомо, якість та оперативність здійснення митного оформлення під час проведення експортно-імпорتنих операцій залежить, поряд з іншими чинниками, від правильної класифікації та чітко визначених критеріїв ідентифікації. Це є складовою успіху зовнішньоекономічної операції в сучасних умовах господарювання. Але під час таких операцій можуть виникати ризики, зокрема щодо митного оформлення: неправильне визначення коду товару за УКТЗЕД, невірне нарахування митних платежів тощо [2]. Необхідність здійснення ефективного митного оформлення зростаючих обсягів товарів, номенклатура яких постійно розширюється, протидія контрабанді та митних правопорушень ставить перед митними органами України нові виклики.

Як відомо, електричний інструмент (електроінструмент) – інструмент з електричним джерелом енергії, який користується все більшим попитом

серед населення, та асортимент якого розширюється. Електроінструмент (як стаціонарний так і переносний) використовують для різання, свердління, шліфування, полірування, фарбування, приклеювання, зняття лакофарбового покриття; закручування, відкручування та забивання кріплення. Електроінструменти налічують безліч товарних груп, найпоширенішими з яких є: перфоратори, кутові шліфувальні машини (болгарки) і електродрилі. У свою чергу, в кожній товарній групі є своя внутрішня класифікація [3].

Отже, важливими для ідентифікації електроінструментів є класифікаційні ознаки, наведені на рис. 1.

Попит на електроінструмент не має сезонного чиннику: його купують і взимку і влітку не тільки будівельні фірми, збирачі меблів, установники вікон, професіонали та пересічні споживачі. Основна відмінність побутового електроінструменту від професійного полягає у ресурсі його роботи: у професійних він у два рази більше, та й інші технічні характеристики будуть вищими.

Рис. 1. Основні ознаки класифікації для ідентифікації електроінструментів

Між «професійним» і «побутовим» інструментом багато виробників позиціонують вироби із середніми показниками - так звані «напівпрофесійні» електроінструменти. Зазвичай, у торгових марок існує від одного до трьох класів електроінструменту: «професійний», «побутової» і «напівпрофесійний».

Ринок електроінструментів за останнє десятиріччя розвивається швидкими темпами. Глобальна тенденція до урбанізації та популярність напряму «зроби сам» визначили зростання попиту на електроінструменти. Зараз, як ніколи, актуальними є виконання споживачами проектів, які раніше виконували лише професійні підрядники [4].

Слід відмітити, що зростання ринкової пропозиції в сегменті електроінструментів відбувається за рахунок імпортової техніки китайського виробництва, проте виробники електроінструментів є й в Європі – це заводи в Чехії, Німеччині, Австрії, Угорщині, Болгарії.

За даними більшості вітчизняних експертів, продажі електроінструментів по Україні зростають у середньому приблизно на 15-20 % щорічно. Велику частину продажу ручних професійних електроінструментів забезпечують корпоративні клієнти: будівельні фірми - від великих трестів до ремонтно-будівельних бригад, частка яких становить не менше 60 %. На другому місці (близько 30 %) - виробники меблів, столярної продукції, воріт тощо. Замикають перелік компанії, що займаються монтажем кондиціонерів, супутникового та кабельного телебачення, охоронних систем, засобів сигналізації, комп'ютерних мереж.

Відзначається також зростання вимог до якості електроінструментів: усе більше будівельних компаній і споживачів віддають перевагу якісному інструментові середньої і високої цінових категорій. Це пояснюється будівельним бумом, що спостерігається в Україні останнім часом, та зростанням вимог замовників до якості і термінів робіт, що також змушує будівельні компанії купувати якісний електроінструмент. А поява нових матеріалів і технологій «змушують» використовувати високотехнологічні знаряддя праці. На Україні електроінструментом торгують кілька сотень компаній, кількість яких стабільно збільшується.

Експертами ринку електроінструментів відзначається швидке зростання саме у побутовому сегменті. Тут прийнято свої класифікації – від «по name» (вироблено в Китаї, інструмент низької якості, небезпечний в експлуатації, що не забезпечує бажаного кінцевого результату) до престижної продукції Black&Decker, Metabo, Hitachi [5].

Серед імпортного інструменту найбільш поширеними торговими марками є Black&Decker (США), Bosch (Німеччина), Dauer (Прибалтика), DeWalt (США), Eltos (Болгарія), Hilti (Ліхтенштейн), Makita (Японія), Rebir (Прибалтика), Sparky (Болгарія), Інтерскол (РФ) та інші. Попри

подорожчання, близько 30-40% ринку електроінструментів складають відомі бренди, близько 10% - грубі підробки під відомі торгові марки. А решта - це продукція невідомих марок, що відрізняються низькою ціною, якістю і при цьому не відповідає жодним міжнародним стандартам і вимогам безпеки (до 25% ринку). На ринку непрофесійних інструментів переважає дешева продукція, зокрема контрабандна.

У ТОП-5 кращих фірм 2020 року увійшли німецькі бренди Metabo і AEG, американські Dewalt і Milwaukee, а також японська Makita. Саме такі компанії будуть зміцнювати свої позиції, пропонуючи якісні електроінструменти і приналежності, а також забезпечуючи належний рівень сервісного обслуговування [5]. Частка професійних інструментів зростає, перш за все, через введення нових норм і правил у будівництві. Деякі виробники продукції жадають від своїх партнерів збирання їхньої продукції тільки якісним інструментом, що значно знижує відсоток браку. Зараз така тенденція стала спостерігатися і в Україні. Основними споживачами (близько 70% від загального обсягу продажів) електроінструментів є регіони, де йде активне будівництво і розвивається промисловість. Це так звана «велика шістка» (Київський, Одеський, Донецький, Харківський, Дніпропетровський і м. Одеса), а також Запорізька, Житомирська і Хмельницька області.

Як показали результати моніторингу ринку електроінструментів основними чинниками, які впливають на обсяги продажу побутового електроінструменту є цінова категорія, сезонність, методи стимулювання збуту, конкурентна боротьба, прокат. Оскільки в асортименті електроінструментів, представлених у торговельній мережі України, переважає імпорту, важливим є проаналізувати динаміку імпорту постачань електроінструментів (табл. 1).

Таблиця 1. Сумарний обсяг імпорту та експорту товарної позиції 8467 «Інструменти ручні пневматичні, гідравлічні або з вмонтованим електричним або неелектричним двигуном» [6]

Роки	Імпорт			Експорт		
	Вартість, тис. дол. США	Частка, %	Вага нетто, т	Вартість, тис. дол.США	Частка, %	Вага нетто, т
2016	76372	0,2	14278	1194	0,0	67
2017	95062	0,19	18227	1499	0,0	88
2018	109113	0,19	18948	2713	0,01	139
2019	118757	0,2	21931	2531	0,01	147

Як видно з даних таблиці 1, спостерігається чітка тенденція імпортозалежності товарної позиції 8467. Тобто результати наведеного аналізу доводять, що вартість імпортних поставок електроінструментів зростає з року в рік.

Проведено статистичний аналіз товарної структури експортно-імпортних операцій за 2020 і 2021 рік за даними митної статистики Державної митної служби України, яким також підтверджено значне перевищення імпорту електроінструментів над експортом (табл. 2).

Таблиця 2. Показники зовнішньої торгівлі України на прикладі електродрилі (код 8467219900) в розрізі товарної позиції 8467 [7]

Показники	Товарообіг, млн. дол. США	експорт	імпорт	сальдо
2020 рік	12,17	0,43	11,74	-11,31
2021 рік	15,74	0,23	15,51	-15,28

Важливою складовою експертних класифікаційних досліджень є визначення ідентифікаційних ознак, які закладені в УКТЗЕД [8]. Як видно з даних табл. 3, деталізація електроінструментів за класифікаційними ознаками доволі складна, оскільки об'єднує у 84 товарній групі ядерні реактори, котли, машини, обладнання, механічні пристрої і лише на рівні категорії зрозуміло, де знаходиться об'єкт митного оформлення.

Таблиця 3. Ідентифікація електроінструментів за структурою коду УКТЗЕД

Код товарної групи	84	Реактори ядерні, котли, машини, обладнання і механічні пристрої; їх частини			
Товарна позиція	84	67	Інструменти ручні пневматичні, гідравлічні або з вмонтованим електричним або неелектричним двигуном		
Категорія	84	67	21	дрилі всіх типів	
Підкатегорія	84	67	21	99 00	інші

Як показали результати попередніх досліджень, кількість рівнів деталізації та класифікаційних ознак має бути мінімальною, але достатньою для точного визначення або уточнення товарного коду, тобто для ідентифікації в митних цілях, необхідної для митного оформлення [9, 10].

У митній декларації форми МД2 подаються ознаки класифікації

електроінструментів достатні для ідентифікації з метою застосування митних заходів регулювання (табл. 4).

Таблиця 4. Ознаки митної ідентифікації об'єктів митного оформлення електродрилів за МД 2

Опис товару у 31 графі МД	32 графа МД Товар	33 графа код товару за УКТЗЕД
1. Інструменти ручні із зовнішнім джерелом живлення (220-230В), з умонтованим електродвигуном. BRN 3212A ТМ Compass «Перфоратор, 230 В, 50 Гц, Потужність: 1500 Вт Швидкість: 0-850 об/хв., 4 Дж. Аксесуари: 3 шт. свердл, 2 шт. зубил, 1 шт. пилозбірник запаковано в пластиковий кейс» 20111793 – 600 наб.	1	8467219900
2. Місць – 718 СТ/718/ Пакування: картонні коробки.		
3. 1/MRKU4101055/221/4		

Висновки та перспективи подальших досліджень. Як показали результати досліджень, серед електроінструментів більш швидкими темпами буде розвиватися сегмент акумуляторних інструментів - зросте обсяг реалізації і розшириться асортимент. Збільшиться кількість найменувань електроінструментів, розширяться площі торговельних залів. Разом з тим, відсутність чітко визначених класифікаційних критеріїв цієї групи товарів ускладнює практику проведення ідентифікації, що є актуальним для будівельних інструментів, зокрема електроінструментів. Митна ідентифікація як складова митної процедури є важливим завданням Держмитслужби на сучасному етапі. Встановлено, що ідентифікація зокрема в митних цілях сприяє підвищенню якості та оперативності митних формальностей, забезпеченню прозорості транскордонного переміщення, прискоренню торговельної операції та підвищенню економічної безпеки країни.

Список використаних джерел

1. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України № 959-ХІІ від 16.04.1991 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12>
2. Митний кодекс України: Закон No 4495-VI // Відомості Верховної Ради України. Редакція 01.01.2022. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4495-17/page>
3. Байдакова Л.І., Ягелюк С.В., Байдакова І.М. Товарознавство. Непродовольчі товари: господарські та будівельні товари: Посібник – Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2011. – 271 с.
4. Відмінності між професійним та побутовим електроінструментом. Розшифровка маркувань інструменту. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<https://gameasphalt.ru/uk/razlichiya-mezhdu-professionalnym-i-bytovym-elektroinstrumentom-rasshifrovka/>

5. Бедь М.В. Сучасні тенденції розвитку ринку електроінструментів / М.В. Бедь // матеріали тез наукової конференції «Сучасні напрями розвитку економіки, підприємництва, технологій та їх правового забезпечення (2 червня 2021 р., м. Львів, Львівський торговельно-економічний університет) – С. 263-264.

6. Статистика декларування, переміщення товарів та транспортних засобів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://customs.gov.ua/statistika-ta-reiestri>.

7. Показники зовнішньої торгівлі України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://bi.customs.gov.ua/uk/trade/>

8. Український класифікатор товарів зовнішньоекономічної діяльності. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.liga.com.ua>.

9. Бучкіна М.О. Організація митної (ідентифікаційної) експертизи у митних цілях / М.О. Бучкіна, Д.І. Сапожник // Інновації в управлінні асортиментом, якістю та безпекою товарів і послуг : Матеріали IX-ої міжнародної наук.-практ. конф. : (Львів, 09 грудня 2021 року) : тези доповідей Львів : Растр-7, 2021. – С. 161-164.

10. Ємченко І.В. Митні ознаки ідентифікації синтетичних мийних засобів/ І.В. Ємченко // Товарознавчий вісник: збірник наукових праць. – Випуск 11/ Редкол.: гол. ред. д.т.н. , професор Байдакова Л.І. – Луцьк: ІВВ Луцького НТУ, 2018. – С. 191-200

1. Pro zovnishnoekonomichnu diialnist : Zakon Ukrainy № 959-XII vid 16.04.1991 r. [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12> [On foreign economic activity: Law of Ukraine № 959-XII of 16.04.1991 [Electronic resource] - Access mode: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12>

2. Mytnyi kodeks Ukrainy : Zakon No 4495-VI // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. Redaktsiia 01.01.2022. [Customs Code of Ukraine: Law No. 4495-VI // Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine. Revision 09/22/2019]: <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4495-17/page>

3. Bajdakova L.I., Jagheljuk S.V., Bajdakova I.M. Товарознавство. Nепродовольчі товари: ghospodarsjki ta budiveljni tovary: Posibnyk – Lucjk: RVV LNTU, 2011. – 271 s.

4. Vidminnosti mizh profesijnym ta pobutovym elektroinstrumentom. Rozshyfrovka markuvanij instrumentu. – [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu : <https://gameasphalt.ru/uk/razlichiya-mezhdu-professionalnym-i-bytovym-elektroinstrumentom-rasshifrovka/>

5. Bedj M.V. Suchasni tendenciji rozvytku rynku elektroinstrumentiv / M.V. Bedj // materialy tez naukovoji konferenciji «Suchasni naprjamy rozvytku ekonomiky, pidpryjemnyctva, tekhnologij ta jikh pravovogho zabezpechennja (2 chervnja 2021 r., m. Ljviv, Ljvivs'kyj torghoveljno-ekonomichnyj universytet) – S. 263-264.

6. Buchkina M.O. Orghanizacija mytnoji (identyfikacijnoji) ekspertyzy u mytnykh ciljakh / M.O. Buchkina, D.I. Sapozhnyk // Innovaciji v upravlinni asortymentom, jakistju ta bezpekoju tovariv i poslugh : Materialy IKh-oji mizhnarodnoji nauk.-prakt. konf. : (Ljviv, 09 ghrudnja 2021 roku) : tezy dopovidej Ljviv : Rastr-7, 2021. – S. 161-164.

7. Jemchenko I.V. Mytni oznaky identyfikaciji syntetychnykh myjnykh zasobiv/ I.V. Jemchenko // Товарознавчий вісник: збірник наукових праць. – Випуск 11/ Редкол.: гол. ред. д.т.н. , професор Байдакова Л.І. – Луцьк: ІВВ Луцького НТУ, 2018. – С. 191-200

8. Statystyka deklaruvannja, peremishhennja tovariv ta transportnykh zasobiv [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu : <https://customs.gov.ua/statistika-ta-reiestri>

9. Pokaznyky zovnishnjoji torghivli Ukrainy. – [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu : <https://bi.customs.gov.ua/uk/trade/>

10. Ukrajsjkyj klasyfikator tovariv zovnishnjoeconomichnoji dijalnosti. [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.liga.com.ua>.

Purpose. Identification of classification features and factors influencing the effectiveness of customs formalities, including the procedure for making a classification decision and determining the identification criteria for customs clearance of power tools as part of an import transaction between businesses. Identification of factors that affect potential risks during customs clearance of household power tools.

Methodology. The studies used methods based on the systematic analysis of statistics. Methods of analysis and synthesis of information, abstraction and grouping were used to summarize the work.

Findings. The factors that shape the demand and range of power tools in Ukraine are analyzed. Presented are the TOP-5 best companies of 2020, which included German, American and Japanese brands. The main factors that ensure the promotion of power tools on the market are identified. The most common trademarks of power tools on the Ukrainian market are shown, in particular those used by consumers in everyday life. The role of classification is substantiated and classification features for customs identification of power tools are presented. The results of monitoring the power tools market and the main factors influencing sales are presented.

The data of practical activity of the Department of Customs Information Technologies and Customs Statistics of the State Customs Service of Ukraine on the object of research and customs clearance according to the customs declaration form MD2 are presented. Sufficient for customs identification data of 31 columns of the customs declaration on the description of objects of research in the customs declaration of the form MD2 are presented.

The statistical analysis of the commodity structure of export-import operations with commodity position 8467 for 2016-2020 in the context of commodity positions of the Ukrainian classification of goods of foreign economic activity is carried out. The indicators of foreign trade of Ukraine on the example of electric drill (code according to UKTZED 8467219900) in the context of commodity position 8467 according to the customs statistics of the State Customs Service of Ukraine for 2020 are analyzed. A comparison of data on the structure of imports for 2021 by months. It is determined that the highest rates of imports of power tools are observed in November and December, which is explained by the growth of construction work in this period.

Originality. The scientific novelty of the obtained results is highlighted in the presented wide range of versatility, systematization of classification features of power tools, including household and analysis of identification criteria for customs purposes. The role of declaring classification features sufficient for identification of objects of import operation during customs clearance is shown.

The practical value The practical significance can be determined in the identification of potential risks during the implementation of customs formalities, in particular the customs clearance of imported power tools. The structure of trade turnover in the context of export-import operations with power tools is analyzed. Sufficient criteria for customs identification of household power tools have been identified.

Keywords: electrical tools, classification, identification, declaration, customs clearance, customs formalities.

Стаття рекомендована до друку кандидатом технічних наук,
доцентом Луцького НТУ Пахольук О.В.

Стаття надійшла в редакцію 27.12.2021 р.